

Vedtak i Kommunestyret - 22.08.2019

Rådmannen bes utrede hvordan Stjørdal kommune kan innføre forsøk med foreldrefinansiert skolemat fra høsten 2020.

Behandling i Kommunestyret - 22.08.2019

Ordføreren besvarte spørsmålet:

Ordfører,

Svaret på denne interpellasjonen blir av politisk art, da også interpellasjonen som sådan er det. Rådmannens tilbakemelding til ordføreren i sakens anledning er kort. Den består av en foreløpig beregning som tilsier at et gratis skolemåltid for alle grunnskoleelever i Stjørdal ville kostet 17,4 millioner kroner årlig, samt at dette ikke er noe som vil nå opp i prioriteringene til rådmannen i arbeidet med høstens budsjett.

Det er da også et synspunkt jeg deler. Alternativ bruk av 17,4 millioner kroner årlig for Stjørdal kommune har etter ordførerens syn en mye større nytte anvendt på andre måter. Og etter mitt syn så gjelder dette for så vidt om vi skulle snakke om halvparten, eller bare noen få millioner kroner også. Vi har etter mitt syn større behov vi bør dekke, før vi begynner å subsidiere skolematen til kommunens elever. enten det gjelder innenfor eldreomsorgen, innholdet i skolen, eller for betjening av lånekostnader for nye og bedre skole- og omsorgsbygg.

Det er da også utgangspunktet for at jeg har tatt til orde for å se etter alternative løsninger, ordfører. Løsninger som ikke skal koste kommunen noen penger, men som allikevel kan tenkes å være egnet til å gjøre hverdagen, enklere for folk, billigere for familier, og sunnere for elever. Om man kan få til dette, uten at det koster kommunen noen penger, så må jo dette være ekstra bra. Det er jo ikke et selvstendig poeng at noe skal koste penger, eller være dyrt, for at det skal kunne være bra eller representere et framskritt eller en forbedring. Så kan kommunen heller bruke pengene sine til å møte fellesskapets behov enten det gjelder flere aktiviteter i eldreomsorgen, en bedre utbygd SFO/Kimensommerordning om sommeren, ny Halsen B eller andre ting som har høyere prioritet.

Ordfører. Representanten fremsetter i tillegg til å gi uttrykk for at et skolemåltid bør være gratis for den som mottar skolemåltidet et forslag om at innføringen av et slikt måltid for alle kommunens skoler og elever bør skje nå, i form av et benkevedtak over bordet. I tillegg til uenigheten i sak så mener jeg dette bedre enn mye annet illustrerer forskjellen mellom oss to i synet på hvordan politikk virker- og bør fungere.

La meg begrunne dette.

Jeg bor på Tangmoen med et lærerpar som en av mine nærmeste naboer. De har overfor meg uttrykt stor skepsis til innføringen av et skolemåltid som sådan, enten det er betalt av kommunen eller foreldrene. De ville nok vært enda mer stussende til prioriteringen om kommunen skulle prioritere pengene hit, framfor på andre behov innenfor oppvekstsektoren – men deres grunnleggende skepsis er ikke minst også knyttet til selve gjennomføringen og implementeringen.

La meg nevne kun noen eksempler, på spørsmål som de stiller meg i den anledning.

- Når maten blir anbragt skolen. Hvem er det som skal gå og hente maten i en førsteklasse, hvor ingen av barna leser og kan finne den diettpakken for den eleven som har diett?

- Hvordan skal avfallsmengdene håndteres, der hvor mange i dag har matbokser som brukes flere ganger?
 - Hvilke plastmengder vil dette tilbudet til 3000 elever generere? Hva er miljøregnestykket her?
 - Hva med alle de gangene elevene skal ut på ekskursjon eller andre steder? Og så er noen et annet sted når maten kommer til skolen?
 - Hva med alle de gangene elevene får noe de ikke liker - og ender med å kaste maten? Er det tenkt på håndtering av matsvinn i denne sammenheng?
 - Hva skjer den dagen en hel stor skole blir uten mat fordi leveransebilen har kjørt av veien på holka? Blir dette da nok en ting som lærerne må rydde pulten for å håndtere på bekostning av faglighet, når kommunen først har tatt på seg det ansvar å levere en vare (enten den er gratis eller ikke) og noe uforutsett oppstår?
 - Vil foreldrene ha tilbudet? Eller vil de heller foretrekke å sende favorittmåltidet slik de har gjort før enkelt og greit også framover?
- Og la meg for enkelhets skyld legge til noen selv også:
- hvordan håndtere de private skolene i kommunen, leveranser hit, moms og konkurranseregelverk?
 - hvordan kan vi få utnyttet lokal matproduksjon i dette? og
 - hvordan kan vi sikre en pris eller kvalitet som treffer den enkelte godt nok til at vi kan forsvare tilbudet økonomisk gjennom volum, eller etisk gjennom fravær av matsvinn lite nok til at vi kan stå inne for tilbudet?

Ordfører. Jeg tror videre representanten Kaspersen må erkjenne at det er noe helt annet å skulle rulle ut en slik ordning for 3200 elever på 14 ulike skoler enn det er for mye mindre kommuner å finne tilpassede løsninger i sitt lokalmiljø for noen få på færre. Bare det å dekke brøkdeler av en årlig kostnad på 17,4 millioner kroner (og som inkluderer både varekostnad og tilberedning) gjennom frivillige årsverk eller sponning fra næringslivet ville i seg selv representere et bidrag fra disse som vi ikke har sett maken til i Stjørdal kommune tidligere. Husk da at hvis dette skal være et etablert system for noe så viktig som maten til ungene på skola, og som kommunen skulle ha ansvaret for, så måtte dette vedvare over tid, være driftssikkert, ivareta de krav som stilles for servering av mat – og samtidig være opprettholdbart over tid. Da tror jeg lite på at det hadde vært mulig med fullt av med ulike ordninger også, med vekslende ansvarlige osv. Hvor mye ville det tatt av lærerne ute på skolens tid, og som vi mener de kan bruke på fornuftigere ting (om vi er enige om det da)?

Ordfører. Sånn sett handler ikke denne diskusjonen bare om gratis eller ikke - i det perspektivet er jeg i mot. Vi har viktigere ting å bruke millionene på i Stjørdal enn et gratis eller subsidiert skolemåltid. Spørsmålet jeg har reist er om vi gjennom kommunens sentralkjøkken kan etablere et tilbud, som til ingen nettokostnad for fellesskapet allikevel kan levere noe som er sunnere, enklere, billigere og mer miljøriktig enn i dag? Og er svaret «ja» - så er det noe som etter mitt syn i ett enkelt ord kan kalles «fremskritt».

Og det er også derfor jeg har sagt at vi bør 1) utrede dette, og 2) så igangsette et forsøksprosjekt. Det er også så langt vi er enige på borgerlig side. Hvis det skulle vise seg at for få foreldre vil være med på dette til at det bærer seg økonomisk f.eks, eller de praktiske hindringene som jeg har nevnt overfor ikke lar seg overkomme - eller enda viktigere (og den viktigste grunnen til at vi prøver ut ting FØR vi ruller det ut) noe uforutsett skulle dukke opp som vi ikke har tenkt på - ja så vil vi endre/tilpasse eller til og med snu.

Interpellanten er sitert i media på at «Dette er det bare å vedta med et pennestrøk, og innføre tvert» så svarer jeg: «Nei: det er ikke det». Dette skal 1) utredes, 2) forsøkes, og så 3) evalueres for så å 4) ta det videre med den kunnskapen vi da får.

Jeg tror dette vil lykkes med tilpasninger og endringer vi vil måtte gjøre som følge av både den kunnskapen vi får igjennom utredningen, og deretter gjennom forsøket. Men om jeg tar feil så vil jeg også til syvende og sist si: dette gikk ikke, jeg tok feil. Vi starter på noe nytt - eller kanskje vi til og med et helt annet prosjekt. For det er slik jeg tror samfunnet går fremover.

Så oppsummert, ordfører: det jeg har lovt- og har forankret blant partier som representerer et flertall i dagens kommunestyre å få igjennom- er et egenbetalt tilbud som baserer seg på først 1) en utredning, og 2) et forsøksprosjekt før vi 3) evaluerer og tar stilling til hvordan vi går videre.

Og ordfører: sett opp mot interpellantens forslag om her i dag å vedta et benkeforslag over bordet, om at dette bare skal være på plass i alle kommunens skoler fra neste høst, (uten kjennskap til de spørsmål jeg nevnte innledningsvis) er vel det knapt mer enn noe annet egnet til å illustrere forskjellen i synet på hvordan man bedriver en ansvarlig og trygg styring av kommunen, og som skritt for skritt tar oss videre - mellom meg og interpellanten.

Så jeg vil takke interpellanten for interpellasjonen, og fremsette følgende alternative forslag til vedtak:

Rådmannen bes utrede hvordan Stjørdal kommune kan innføre forsøk med foreldrefinansiert skolemat fra høsten 2020.

Kaspersens (AP) forslag:

1. Stjørdal kommune tar sikte på å innføre skolemat i alle skoler i 2020.
2. Rådmannen bes undersøke muligheten for å tilby gratis skolemat etter samme modell som i Meråker med samarbeid med næringslivet og frivilligheten.
3. Rådmannen bes ta høyde for kommunal delfinansiering i forslag til budsjett for 2020 for å kunne tilby en lav pris eller gratis skolemat.

Kaspersen (AP) forslag pkt. 1 falt med 23 stemmer mot 18 stemmer.

Kaspersen (AP) forslag pkt. 2 falt med 23 stemmer mot 18 stemmer.

Kaspersen (AP) forslag pkt. 3 falt med 23 stemmer mot 18 stemmer.

Ordførerens (SP) forslag vedtatt med 38 stemmer mot 3 stemmer.